

УНІВЕРСИТЕТ ТРАНСФОРМАЦІЇ
МАЙБУТНЬОГО

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ ТРАНСФОРМАЦІЇ МАЙБУТНЬОГО»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Податкове планування»

КАФЕДРА БІЗНЕСУ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ПРАВА

<https://uft.in.ua/>

Телефон: +38 (073) 047-26-26

E-mail: info@uft.in.ua

Викладач – Жаворонок Артур Віталійович, к.е.н., доцент, доцент кафедри бізнесу, адміністрування та права

Галузь знань	D «Бізнес, адміністрування та право»					
Шифр та назва спеціальності	D3 «Менеджмент»					
Назва освітньо-професійної програми	«Менеджмент»					
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)					
Статус навчальної дисципліни (обов'язкова/вибіркова)	вибіркова					
Мова викладання	Українська					
Форма навчання	Семестр викладання	Обсяг навчальної дисципліни	Лекції (годин)	Практичні заняття (годин)	Самостійна робота (годин)	Підсумковий контроль
Денна	5-8 семестр	120 год, 4 кредитів ЄКТС	32	32	56	Диференційований залік
Заочна	5-8 семестр		10	10	100	

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Анотація дисципліни	Розвиток ринкових відносин в економіці України й формування конкурентного середовища об'єктивно вимагають впровадження нових підходів до управління податковими витратами на підприємстві. Нерівномірність і суттєвість рівня податкового навантаження, наявність «тіньового» сектору економіки призводить до диспропорційності конкурентних засад, зниження фінансово-економічних показників підприємства й економіки держави в цілому. В сучасних умовах першочергового значення набуває впровадження в діяльність підприємств податкового планування – системи заходів підприємства, спрямованої на максимальне використання можливостей чинного законодавства з метою законної оптимізації податкових платежів.
Мета і завдання дисципліни	Метою навчальної дисципліни є формування знань і навичок стосовно обґрунтування господарських рішень з врахуванням факторів оптимізації податків та податкових ризиків. Для досягнення мети поставлені такі основні завдання: вивчення теоретико-організаційних засад податкового планування; засвоєння основних принципів обґрунтування господарських рішень з врахуванням факторів оптимізації податків та податкових ризиків; набуття навиків самостійного складання проекту податкового планування.
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	Здатність використовувати інструменти податкового планування. Здатність здійснювати заходи щодо організації та методичного забезпечення податкового планування на підприємстві. Здатність здійснювати обґрунтування прийняття господарських рішень з врахуванням факторів оптимізації податків та податкових ризиків та їх реалізацію.
Результати навчання	Визначати податкове навантаження на підприємство, визначати схеми податкової оптимізації, застосовувати методи податкового планування, проводити аналіз податкового тягаря з врахуванням оптимізаційних заходів. Визначати кадрове забезпечення податкового планування на підприємстві, визначати матеріальне забезпечення податкового планування на підприємстві, визначати інформаційне забезпечення податкового планування на підприємстві, ідентифікувати ризики податкового планування на підприємстві, приймати господарські рішення щодо доцільності впровадження системи податкового планування на підприємстві. Прогнозувати господарські рішення з врахуванням факторів оптимізації податків та податкових ризиків, здійснювати податкове планування податку на прибуток, здійснювати податкове планування податку на додану вартість, здійснювати податкове планування інших податків і зборів, здійснювати

	міжнародне податкове планування, здійснювати оцінку ефективності податкового планування.
Навички Soft skills	Аналітичне та критичне мислення – аналіз податкового законодавства й оцінка податкових рішень. Прийняття управлінських рішень – вибір оптимальних податкових стратегій з урахуванням ризиків. Комунікативні навички – аргументоване представлення результатів податкового планування. Робота з інформацією – пошук, систематизація та інтерпретація податкових даних. Стратегічне мислення – інтеграція податкового планування у загальну стратегію підприємства. Етична відповідальність – дотримання принципів законності та податкової добросовісності.
Методи навчання	Опанування змісту навчальної дисципліни здійснюється шляхом проведення лекційних і практичних занять із використанням традиційних та інтерактивних методів навчання, зокрема мультимедійних презентацій, аналізу практичних ситуацій, колективних обговорень, роботи в малих групах і консультацій з викладачем. У процесі навчання застосовуються такі засоби: інформаційні (підручники, навчальні та методичні посібники, у тому числі в електронній формі; звітність підприємств); дидактичні (таблиці економічних показників, навчальні презентації і кейси); технічні (ноутбуки, мультимедійне обладнання, аудіовізуальні засоби, засоби телекомунікацій). Для формування та закріплення практичних навичок використовується аналіз вміння застосовувати інструментарій податкового планування, складати проекти податкового планування та податковий календар, аналізувати результати податкового планування, здійснювати моніторинг та коригування плану податкового планування, обчислювати критерії оптимальності в податковому плануванні, здійснювати податкове планування за різними податками та зборами, а також системами оподаткування, вміння вирішувати за допомогою Податкового кодексу України евристичні, стереотипні та діагностичні завдання.
Матеріально-технічні ресурси	Ноутбук. Мультимедійний проектор. Доступ до глобальної мережі Internet. Хмарні технології підтримки освітнього процесу: Google Classroom / Moodle (підтримка практичних занять). Google Meet / Zoom (онлайн-лекції, практичні заняття)
ІНФОРМАЦІЯ ПРО КОНСУЛЬТАЦІЇ	
Відповідно до окремого графіка	

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів	Зміст модулів
Змістовий модуль 1. Теоретичні та методичні основи податкового планування	Тема 1. Податкове планування в системі загального планування підприємства. Місце податкового планування в системі стратегічного, тактичного та оперативного планування підприємства. Взаємозв'язок податкового планування із фінансовим, інвестиційним та бюджетним плануванням, а також роль у забезпеченні фінансової стійкості та підвищенні ефективності господарської діяльності.
	Тема 2. Податкові ризики в заходах податкового планування. Сутність податкових ризиків, їх класифікація та джерела виникнення. Ризики, пов'язані з неправильною інтерпретацією податкового законодавства, агресивним податковим плануванням та податковими перевітками. Підходи до ідентифікації, оцінювання та мінімізації податкових ризиків.
	Тема 3. Принципи та методи податкового планування на підприємстві. Основні принципи податкового планування, зокрема законності, економічної доцільності, системності та безперервності. Методи податкового планування, що застосовуються на підприємстві, включаючи організаційні, фінансові та облікові інструменти.
	Тема 4. Види та етапи податкового планування на підприємстві. Види податкового планування залежно від часових горизонтів і рівнів управління. Основні етапи процесу податкового планування: постановка цілей, аналіз податкового середовища, вибір оптимальних рішень, реалізація та контроль результатів.
	Тема 5. Методика податкового планування на підприємстві. Методичний інструментарій податкового планування, зокрема алгоритми розрахунку податкового навантаження, порівняльний аналіз альтернативних варіантів оподаткування та оцінка їх впливу на фінансові результати підприємства.
Змістовий модуль 2. Організація податкового планування окремих видів податків	Тема 6. Організаційні аспекти податкового планування на підприємстві. Організаційні форми та механізми здійснення податкового планування. Розподіл функцій між структурними підрозділами, роль фінансової та бухгалтерської служб, а також значення внутрішнього контролю у сфері податкового менеджменту.
	Тема 7. Податкове планування податку на прибуток. Особливості планування податку на прибуток підприємств. Фактори формування об'єкта оподаткування, податкові різниці, методи оптимізації податкових зобов'язань та їх вплив на фінансовий результат.

Тема 8. Податкове планування податку на додану вартість.

Механізми планування податкових зобов'язань з податку на додану вартість. Формування податкового кредиту, управління грошовими потоками з ПДВ та мінімізація ризиків, пов'язаних з адмініструванням ПДВ податку.

Тема 9. Податкове планування інших податків і зборів.

Підходи до планування місцевих податків і зборів, акцизного податку, екологічного податку та інших обов'язкових платежів. Їх вплив на загальне податкове навантаження підприємства.

Тема 10. Міжнародне податкове планування.

Сутність міжнародного податкового планування в умовах глобалізації економіки. Аналізуються питання уникнення подвійного оподаткування, трансфертного ціноутворення та податкової оптимізації у зовнішньоекономічній діяльності підприємств.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література:

1. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n6341>
2. Митний кодекс України: закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
3. Бюджетний кодекс України : Закон України від 7.10.2010 р. №2592-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
4. Макаренко І. Я. Податкове планування : навч. посіб. / І. Я. Макаренко. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 312 с.
5. Федосов В. М. Податковий менеджмент : навч. посіб. / В. М. Федосов. Київ : КНЕУ, 2019. 280 с.
6. Бланк І. О. Фінансовий менеджмент : підруч. / І. О. Бланк. Київ : Ніка-Центр, 2021. 624 с.
7. Іванов Ю. Б., Крисоватий А. І. Податкова система : підруч. / Ю. Б. Іванов, А. І. Крисоватий. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 384 с.
8. Поддєрьогін А. М. (ред.). Фінанси підприємств : підруч. Київ : КНЕУ, 2019. 456 с.
9. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами) : закон України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 25.01.2026).
10. Податкове регулювання соціального розвитку: світовий досвід та тенденції в Україні: монографія / Ю. Б. Іванов, О. М. Тищенко, О. Є. Найдено та ін. ; за заг. ред. Ю. Б. Іванова. Харків : ФОП Александрова К. М. ; ВД "ІНЖЕК", 2012. 496 с.

Допоміжна література:

11. Nikiforov P., Abramova A., Zhavoronok A., Bak N., Yaremchuk V., Kulynych Y. Strengthening green taxation within the framework of fulfilling the green deal conditions in the context of formation of the environmental security system of EU countries. International Journal of Sustainable Development and Planning. 2024, Vol. 19, No. 3, pp. 1099-1109. <https://doi.org/10.18280/ijstdp.190328>
12. Адміністрування податків : навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 282 с.
13. Аналітика та прогнозування соціально-економічних процесів і податкових надходжень : колект. Монографія. Київ :

Компринт, 2019. 425 с.

14. Аранчій В.І. Податкові відносини суб'єктів підприємництва: управління та адміністрування : навч. посіб. Полтава : ПДАА, 2017. 474 с.
15. Артюх, О. В. Податковий аудит у системі фінансового контролю : монографія. Одес. нац. екон. ун-т. Одеса : Гельветика, 2018. 411 с.
16. Бак Н.А. Податкова система України: навч. посібник. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2017. 142 с.
17. Бондар Н. П. Трансфертне ціноутворення : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 296 с.
18. Бондаренко О.М. Теорія та практика вирішення податкових спорів: концептуальні засади : монографія. Київ : Людмила, 2019. 483 с.
19. Бурова Т.А. Практикум з податкового обліку і контролю : навч. посіб. Миколаїв, 2018. 175 с.
20. Варналій З.С., Романюк М.В. Податкова система : підручник. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Знання України, 2019. 567 с.
21. Воронська О.О. Податки в Україні : від теорії до практики : навч. посіб. 1-ше вид. Дніпро : Акцент , 2018. 463 с
22. Гетманцев Д.О., Коваль Ю.А., Нечай М. В. Адміністрування податкових платежів: проблеми теорії та практики: наук.-практ. посіб. Нац. шк. суддів України, Юрид. компанія Jurimex, Платформа податк. Знань Taxlink. Київ : Юрінком Інтер, 2017. 775 с.
23. Гетманцев Д.О., Семчик О.О., Шишканов О.А. Прямі реальні податки. Правова сутність та адміністрування : наук.-практ. посіб. Нац. шк. суддів України, Юрид. компанія Jurimex. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 370 с.
24. Голяш І. Д., Романів С. Р., Черешнюк О. М. Податкове планування підприємства як засіб запобігання правопорушенням. Інфраструктура ринку. 2018. №18. С. 309-312.
25. Греца Я.В. Зміст, правові засоби та межі податкового планування: зарубіжний досвід та українська практика : монографія. Держ. ВНЗ «Ужгород. нац. ун-т». Ужгород : РІК-У, 2020. 417 с.
26. Давискіба К. В., Карпова В. В., Ревенко Т. В. Проблемні аспекти класифікації методів податкового планування на підприємстві. Теорія та практика державного управління. 2018. Вип. 2. С. 112-117
27. Дема Д.І. Податковий менеджмент: навч. посіб. К.: Алерта, 2017. 256 с.
28. Жаворонок А. В., Щур Р. І., & Валаш О. С. Фіскальна вага непрямих податків у сучасній податковій системі. Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму. Серія: економіка, психологія та управління. 2025. 4. <https://doi.org/10.54929/3041-2390-2025-04-03-02>
29. Жаворонок А., Попело О., & Щур Р. Роль податкової політики у забезпеченні фінансової стійкості держави в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. 2025. 76. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-76-97>
30. Жаворонок А.В. Податковий менеджмент: конспект лекцій. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2022. 110 с.
31. Жаворонок А.В., Шапошников К.С., Ткачук І.Я. Податковий менеджмент: навчальний посібник. Одеса: Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій, 2022. 220 с.
32. Іванов Ю.Б., Крисоватий А.І., Кізима А.Я. Податковий менеджмент: підруч. К: Знання, 2008. 525 с.
33. Карлін М. І. Податкові ризики та їх мінімізація : моногр. Луцьк, 2019. 208 с.

34. Кириленко О. А. Податок на додану вартість : практ. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 312 с.
35. Крупка М.І. Система адміністрування податків в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку : монографія. Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 446 с.
36. Ловінська Л. Г. Оподаткування прибутку підприємств : навч. посіб. Київ : Знання, 2020. 248 с.
37. Матвійчук Л. О., Олійник Г. Л. Податкове планування як інструмент управління фінансово-господарською діяльністю підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2016. № 11. С. 178 – 186.
38. Назаренко Г. В., Маніна А. С. Аналіз зарубіжного досвіду податкового планування на підприємстві. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. № 16. С. 758 – 762.
39. Олендер І.Я. Вплив режиму усунення подвійного оподаткування на виконання податкового обов'язку : монографія ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2020. 222 с.
40. Петрик О. В. Міжнародне податкове планування : моногр. Київ : КНТ, 2018. 256 с.
41. Поддєрьогін А.М. Оподаткування суб'єктів підприємництва: презентаційний навч. посіб. К.: КНЕУ, 2014. 365с.
42. Попова С. М. Організація податкового контролю : навч.- практич. Посібник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 290 с.
43. Редич О.В. Інформаційно-аналітичні технології в оподаткуванні : навч. посіб. Ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2019. 437 с.
44. Святаш С. В. Податкове планування та оптимізація оподаткування в контексті максимізації вигод платників податків та держави. Науковий вісник Ужгородського університету. 2017. Вип. 2 (50). С. 280 - 285.
45. Сидорович О.Ю. Передумови функціонування та логіка трансформації контролюючих інституцій з питань оподаткування в Україні. Галицький економічний вісник. 2018. № 1. С. 70-80.
46. Сідляр В.В., Валігура В.А. Проблеми адміністрування митних платежів через призму фіскальних загроз. Ефективна економіка. 2021. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9173>
47. Хомутенко В.П., Луценко І.С., Хомутенко А.В. Адміністрування податків, зборів, платежів: навч.посіб. Одеса: «Атлант», 2015. 314 с.
48. Щур Р.І., Жаворонок А.В. Основні підходи та сучасні виклики цифрової трансформації податкового адміністрування. Наукові інновації та передові технології. 2025. 8 (48). С. 894-905. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-8\(48\)-894-905](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-8(48)-894-905)

Інформаційні ресурси:

49. OECD. Tax Policy and Administration. URL: <https://www.oecd.org/tax>
50. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
51. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
52. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
53. Електронний кабінет платника. URL: <https://cabinet.tax.gov.ua>
54. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua>
55. Портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
80 – 89	B	добре
65 – 79	C	
55 – 64	D	задовільно
50 – 54	E	
35 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з можливістю повторного вивчення дисципліни

ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Поточне оцінювання Мін. – 30 б. Макс. – 50 б.	денна форма навчання			заочна форма навчання			Підсумковий контроль Мін. – 20 б. Макс. – 50 б.
	кількість	бал (за одиницю)	всього балів	кількість	бал (за одиницю)	всього балів	
Робота на практичних заняттях	15	2	30	5	2	10	
Виконання і захист індивідуальних/групових проєктів чи надання сертифіката про проходження курсу за тематикою дисципліни на вибір здобувача ¹	1	20	20	1	20	20	
Презентація результатів виконаних індивідуальних завдань	-	-	-	2	10	20	
Всього			50			50	
				100			

¹ <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/remote-public-service/> (Дистанційна робота для публічних службовців)
<https://osvita.diia.gov.ua/courses/digital-civil-servants> (Цифрові держслужбовці)